

Κεφάλαιο 1: Η κατάκτηση της ελληνικής χερσονήσου

Μέσα σε δύο αιώνες (15ος - 17ος αιώνας) οι Οθωμανοί Τούρκοι κατέκτησαν ολόκληρη σχεδόν την ελληνική Χερσόνησο. Ορισμένες όμως περιοχές παρέμειναν, ήδη από το 1204, για μεγαλύτερο ή μικρότερο χρονικό διάστημα στην κυριαρχία των Λατίνων και κυρίως των Βενετών, των Γενουατών και των Φράγκων.

1. Πώς οδηγήθηκε στην παρακμή η Βυζαντινή αυτοκρατορία;

Η άλλοτε ένδοξη Βυζαντινή αυτοκρατορία, ήδη από τον 13ο αιώνα αντιμετώπιζε πολλά **πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα**.

Ξένες φυλές από το Βορρά και την Ανατολή έμπαιναν στα εδάφη της με ειρηνικό ή βίαιο τρόπο, ενώ οι Χριστιανοί της Δύσης, κυρίως οι Βενετοί εκμεταλλεύονταν τα σπουδαιότερα εμπορικά λιμάνια προκαλώντας τον οικονομικό μαρασμό των ντόπιων κατοίκων. Έτσι η άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς Τούρκους το 1453, ήταν το φυσικό αποτέλεσμα αυτής της παρακμής.

2. Πότε κατακτήθηκε η ελληνική χερσόνησος από τους Τούρκους;

Η ελληνική χερσόνησος κατακτήθηκε από τους Οθωμανούς Τούρκους μέσα σε **δύο αιώνες (15ος - 17ος)**.

3. Ποιες περιοχές της ελληνικής χερσονήσου δεν ήταν στην κυριαρχία των Τούρκων;

Πολλές περιοχές στον ελλαδικό χώρο ήδη από το 1204 ήταν στην κυριαρχία των Λατίνων και κυρίως των Βενετών, των Γενουατών και των Φράγκων όπου και παρέμειναν σε αυτούς για μικρότερο ή μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και μετά το 1453. Μόνο **τα Ιόνια Νησιά, εκτός τη Λευκάδα, δεν πέρασαν ποτέ στην οθωμανική εξουσία**. Από την εξουσία των Βενετών αρχικά, πέρασαν στην εξουσία των Γάλλων και στη συνέχεια των Άγγλων.

4. Τι ονομάζουμε Τουρκοκρατία;

Τουρκοκρατία ονομάζουμε το χρονικό διάστημα από την κατάκτηση της ελληνικής Χερσονήσου, στα **μέσα του 15ου αιώνα, μέχρι και τη Μεγάλη Επανάσταση του 1821**, που οδήγησε στο σχηματισμό του νέου ελληνικού κράτους.

5. Πώς ήταν για τους Χριστιανούς οι δύο πρώτοι αιώνες της Τουρκοκρατίας;

Ήταν εξαιρετικά δύσκολοι. Στο χρονικό αυτό διάστημα παρατηρούνται μεγάλες δημογραφικές, οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές.

Αρκετοί κάτοικοι μετακινήθηκαν σε ορεινούς τόπους της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, **βυζαντινοί άρχοντες εξαφανίστηκαν** μετά την Άλωση, αρκετοί **λόγιοι** (μορφωμένοι και πνευματικοί άνθρωποι) **έφυγαν στη Δυτική Ευρώπη**.

Τελικά όμως οι υπόδουλοι Έλληνες κατάφεραν να μη χάσουν την εθνική τους ταυτότητα, αφού **πέτυχαν** με τη βοήθεια της Εκκλησίας **να διαφυλάξουν** τρία βασικά στοιχεία αυτής της εθνικής ταυτότητας: τη **Θρησκεία**, τη **γλώσσα** και την **παράδοση**.

6. Πότε αρχίζει να καλυτερεύει η ζωή των υπόδουλων Ελλήνων;

Από τα **μέσα του 16ου αιώνα** άρχισε να καλυτερεύει, όταν μειώθηκαν οι στρατιωτικές συγκρούσεις στην ελληνική Χερσόνησο και **περιορίστηκε η φορολογία** και **το παιδομάζωμα**. Αυτά σε συνδυασμό με τη στήριξη των Ελλήνων της Διασποράς, δηλ. των Ελλήνων που ζούσαν έξω από τα σύνορα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, είχαν ως αποτέλεσμα να τονωθεί η παιδεία και οδήγησαν σιγά σιγά το έθνος στην **εκπαιδευτική αναγέννηση του 18ου αιώνα**. Αυτή η εκπαιδευτική αναγέννηση προετοίμασε το έδαφος για την Απελευθέρωση.

7. Ποια προβλήματα αντιμετώπιζαν οι Έλληνες που ήταν στην κυριαρχία των Βενετών;

Αντιμετώπιζαν αρκετά προβλήματα. **Μέχρι το 16ο αιώνα δεν τους επιτρεπόταν να συμμετέχουν στη διοίκηση**, ενώ οι Βενετοί κατείχαν τα ανώτερα θρησκευτικά αξιώματα και την περιουσία της Εκκλησίας. Επίσης πλήρωναν **βαριά φορολογία** και αναγκάζονταν να συμμετέχουν σε **αγγαρείες** για την κατασκευή δημοσίων έργων.

Όλα αυτά είχαν ως αποτέλεσμα να διαμαρτύρονται πολύ συχνά και να ξεσηκώνονται εναντίον των κατακτητών. Η γνωστότερη **εξέγερση** είναι το "**ρεμπελό των ποπολάρων**", στη **Ζάκυνθο το 1628**.

8. Ποια εξέλιξη έχουμε με τα χρόνια στις συνθήκες ζωής των Ελλήνων στις βενετοκρατούμενες περιοχές;

Καθώς περνούσαν τα χρόνια και πολλές περιοχές που κατείχαν οι Βενετοί έπεφταν στα χέρια των Τούρκων, οι Βενετοί άρχισαν να γίνονται πιο φιλικοί προς τους Έλληνες οι οποίοι είχαν τώρα αναλάβει και το βάρος της άμυνας. Μετά από πολλούς αιώνες συνύπαρξης, **μειώθηκαν οι διακρίσεις σε βάρος των Ελλήνων**, αφού γίνονταν **μικτοί γάμοι**, και συμμετείχαν σε **κοινές οικονομικές δραστηριότητες**.